

Nr 149.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren; given Stockholms slott den 9 mars 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att, med godkännande av i statsrådsprotokollet angivna grunder för omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 36,000 kronor, benämnt »*Väg- och vattenbyggnadskåren, förslagsanslag*».

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 9 mars 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BRÖSTRÖM.

Efter gemensam beredning inom lantförsvars- och civildepartementen anhöll chefen för förstnämnda departement, statsrådet Mörcke, att få underställa Kungl. Maj:ts prövning ett av tillkallade sakkunniga avgivet förslag angående omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren samt yttrade därvid följande:

»Innan jag ingår på det föreliggande förslaget, anhåller jag att få i korthet redogöra för

Väg- och vattenbyggnadskårens tillkomst och utveckling.

Inrättandet
år 1841 av
styrelsen för
allmänna väg-
och vatten-
byggnader.

Väg- och vattenbyggnadskårens tillkomst sammanhänger i stort sett med utvecklingen av vårt lands allmänna arbeten och kommunikationsväsende. Under förra hälften av 1800-talet framträdde ett livligt intresse för förbättrade kommunikationer samt för tillgodogörande av

landets odlingsbara marker. Detta intresse tog sig uttryck genom anvisande av medel till vissa större och mindre kanal-, upprensings- och hamnarbeten samt bildandet av särskilda fonder för understöd av väganläggningar och vägförbättringar, sjösänkningar och myrutdikningar.

För handhavande av ifrågavarande ärenden inrättades år 1841 ett särskilt centralt ämbetsverk, nämligen styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader. Styrelsens personal utgjordes från början av en överdirektör och chef, en byråchef och fyra vid ämbetsverket såsom ritare och kanslisters anställda tjänstemän. Under styrelsen lydde dessutom fem distriktschefer, chefer för de olika väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Uti en den 15 november 1850 till rikets ständer avlåten proposition framhölls, att i samma mån, som allmänhetens håg för vägarbeten, vattenavtappningar och andra allmänna arbeten blivit väckt, hade bristen på skickliga ingenjörer för uppgörande av planer till utförande av dessa arbeten blivit mera känubar, samtidigt som mängden av distriktschefernas göromål och förrättningar ofta hindrade dessa att själva utföra undersökningar och mottaga uppdrag såsom arbetschefer, och att i följd av dessa olägenheter de utan nödig sakkännedom uppgjorda kostnadsberäkningarna ofta bleve otillförlitliga och de utförda arbetena i saknad av kontroll. Den enda utvägen till förekommande av sådana olägenheter för framtiden syntes bestå i bildandet av en under styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader lydande civilingenjörs- eller väg- och vattenbyggnadskår, med uppgift att under vederbörligt ansvar uppgöra och granska planer till allmänna arbeten samt leda eller utöva tillsyn över dessas utförande. Ehuru kårens egentliga befattning bleve civil, borde densamma dock organiseras på militärisk fot. Kungl. Maj:t äskade därför till avlöning åt styrelsen och kåren för tre år ett årligt belopp av 12,900 riksdaler banko, eller omkring 3,000 riksdaler högre anslag, än dittills utgått för styrelsen enbart.

Kungl. Maj:ts proposition den 15 november 1850 om upprättande av en väg- och vattenbyggnadskår.

Det av Kungl. Maj:t äskade beloppet blev av rikets ständer beviljat. Emellertid framhöll ständerna, att de visserligen funne det nödvändigt att äga erforderlig tillgång på skickliga ingenjörer med särskilda för detta yrke förvärvade teoretiska och praktiska insikter, men ansåge ändamålet kunna vinnas, utan att någon särskild väg- och vattenbyggnadskår uppfördes å stat och försåges med fasta löner.

Rikets ständers beslut.

1851 års
reglemente för
väg- och
vatten-
byggnads-
kåren.

Under framhållande att ständernas uttalande i fråga om fasta löner icke borde anses utgöra hinder för vidtagandet av den tillämnade kårens organisation ad interim, gjorde emellertid styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader framställning hos Kungl. Maj:t om utfärdande av reglemente för väg- och vattenbyggnadskåren i överensstämmelse med ett bifogat förslag. Denna styrelsens uppfattning delades jämväl av Kungl. Maj:t, och den 22 december 1851 utfärdades »Reglemente för »Wäg- och Wattenbyggnadscorpsen».

Enligt nämnda reglemente skulle väg- och vattenbyggnadskårens ändamål vara att tillhandagå styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i den befattning med allmänna arbeten, som enligt gällande instruktion tillkomme styrelsen; och skulle kårens officerare i händelse av behov kunna under krig kommenderas till ingenjörtjänstgöring vid armén. Kåren, som erhöll plats närmast »Ingenjör-Corpsen», bestod vid sin första uppsättning av en överste och chef, som därjämte tills vidare skulle vara chef för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, en överstelöjtnant, som i nämnda styrelse skulle bestrida byråchefsbefattningen, fem majorer, vilka i de särskilda väg- och vattenbyggnadsdistrikten skulle tjänstgöra som distriktschefer, samt ett tills vidare obestämt, efter behovet lämpat antal officerare av kaptens eller löjtnants grad. Av dessa borde tre vara disponibla för den tekniska detaljen vid styrelsens byrå och därjämte kunna under byråchefens inseende användas till förefallande undersökningar och besiktningar i huvudstaden och dess grannskap, fem skulle underordnas distriktscheferna för att biträda vid utövande av kontrollen å pågående arbeten samt tillhandagå korporationer och menigheter med undersökningar, och de övriga skulle kunna särskilt beordras till ledning av undersökningar och arbetsföretag.

Med avseende å disciplin, subordination och ansvarsbestämmelser för tjänstefel skulle kåren lyda under krigslagarna.

För att, efter det kåren blivit uppsatt, vinna inträde såsom löjtnant i densamma erfordrades att vara minst tjuguet år gammal, hava tjänstgjort minst två år vid något allmänt arbete eller vid undersökningsförrättningar med vitsord om färdighet i förekommande göromål och fallenhet för ingenjöryrket samt att hava genomgått den vid Mariebergs läroverk för ingenjörelever bestämda lärokursen och blivit godkänd i avgångsexamen.

Då flera på en gång utexaminerade elever befordrades till officerare, bestämdes platsen dem emellan efter examensbetygen. I likhet med regementschef ägde kårchefen att avgiva förslag till utnämning av officer.

Vid förslag till befordran från löjtnants- till kaptensgraden borde i allmänhet avseende fästas vid ålder i tjänsten; dock skulle även en yngre löjtnant, som vid ledningen av något svårare arbete eller i vetenskapliga forskningar särdeles utmärkt sig, kunna av kårchefen, efter vederbörande distriktschefs hörande, föreslås till kapten med förbigående av äldre löjtnanter. Befordringar från kapten till major samt därifrån till högre grad skulle ske utan avseende å tur på kårchefens underdåniga förslag; och kunde kårchefen till major anmäla i yrket särdeles utmärkt person även utom kåren.

Med avseende å avlöning föreskrefs, att de officerare, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag åtnjöte arvoden, skulle, då de beordrades att förrätta undersökningar eller bestrida andra allmänna uppdrag, åtnjuta extra arvode eller ock dagtraktamente och reseersättning enligt gällande resereglemente. Därest bemälda officerare, till följd av kommendering eller särskild tillåtelse, emottoge befattningar i egenskap av arbetschefer eller dylikt och därigenom hindrades att förrätta de tjänster, för vilka arvoden från styrelsens avlöningsanslag utginge, skulle de vara förpliktade att under tiden avstå dessa arvoden till de personer, som bestrede tjänsterna. Övriga officerare skulle åtnjuta för varje dem uppdragen befattning särskilt bestämda arvoden eller traktamenten samt beräkna reseersättningar, där sådana kunde förekomma, efter innehavande grader inom kåren.

Efter år 1869 anordnades icke vidare någon kurs för civilingenjör-elever vid Mariebergs artilleriläroverk. Med ändring av det för väg- och vattenbyggnadskåren gällande reglementet bestämdes genom nådigt brev den 12 juni 1885, att såsom villkor för inträde som löjtnant i kåren därefter fordrades att hava genomgått dels den fyraåriga lärokursen i fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan och därifrån erhållit fullständigt avgångsbetyg, dels en kort praktisk och teoretisk kurs i artilleri- och befästningskonst m. m. samt att efter slutad kurs vid tekniska högskolan hava tjänstgjort minst tre år vid något allmänt arbete eller undersökningsförrättning ävensom ådagalagt egenskaper, som fordrades för ledning av större arbetsföretag.

Genom nådigt brev den 19 oktober 1894 bestämdes, att den militära kursen skulle omfatta en tidrymd av omkring 7½ månader, samt att endast sådana finge deltaga i kursen, som fullgjort dem åliggande beväringsovningar. Genom generalorder den 30 april 1895 fastställdes närmare kursens omfattning rörande de olika undervisningsämnen.

Sedermera
utfärdade be-
stämmelser
angående
kåren.

Den 6 april 1900 förordnade Kungl. Maj:t på framställning av chefen för fortifikationen, att officers- och reservofficersaspirant vid fortifikationen, vilken fullgjort vad enligt gällande föreskrifter erfordrades för vinnande av anställning såsom reservunderlöjtnant i fortifikationens reserv, kunde vinna inträde vid väg- och vattenbyggnadskåren, därest han i övrigt uppfyllt stadgade villkor i tekniskt hänseende.

Utnämning till löjtnant i väg- och vattenbyggnadskåren har i regel skett efter en tid av sex år från avslutandet av lärokursen vid tekniska högskolan, och har de utnämndas genomsnittsålder utgjort 31 år. För befordran inom kåren är icke föreskriven någon militär tjänstgöring utan endast teknisk verksamhet.

Efter år 1885 utnämnda officerare äro skyldiga att avgå ur kåren vid 65 års ålder.

Officers-
kaderns
storlek.

Vid kårens första uppsättning utnämndes 21 officerare av olika grader, nämligen: 1 överste och chef för kåren, tillika överdirektör och chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, 1 överstelöjtnant och byråchef, 5 majorer och distriktschefer, 3 kaptener samt 11 löjtnanter.

År 1860 uppgick antalet till 34, 1870 till 67 och 1876 till 75. Efter detta år nedgick antalet så småningom, så att år 1886 endast 58 officerare funnos i kåren.

Genom förutnämnda brev den 12 juni 1885 föreskrevs, att kårchefen icke borde årligen föreslå flera än högst 3 till inträde i kåren. Detta antal ökades emellertid år 1897 till 5, 1904 till 8 och 1910 till 10.

För närvarande räknar kåren 194 officerare.

Förslag om väg- och vattenbyggnadskårens omorganisation.

Förslag vid
1914 års
senare riksdag.

Uti en vid 1914 års senare riksdag inom andra kammaren avgiven motion (nr 191) föreslog herr E. A. Nilson i Örebro, att riksdagen i samband med härens organisation måtte för sin del besluta en omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren i syfte att denna organiserades såsom en officersreserv åt fortifikationen i huvudsaklig överensstämmelse med en av överstelöjtnanten E. C. Erikson till tredje försvarsberedningen i ärendet avgiven promemoria. Behovet av en sådan reserv vore nämligen mycket stort i betraktande av den mångfald uppgifter av ingenjörteknisk natur, som i fält föreläge, särskilt i sammanhang med åtgärderna för förbindelseväsendets uppehållande och utveckling. För dessa uppgifters lösande hade väg- och vattenbyggnadskårens officerare för närvarande visserligen de tekniska, men ej i tillräck-

ligt hög grad de militära förutsättningarna. En omorganisation av nämnda kår i syfte att höja dess krigsberedskap och militära användbarhet syntes därför motionären vara en fråga av sådan vikt, att den borde behandlas i samband med frågan om härens organisation i dess helhet.

Uti sin skrivelse den 14 september 1914 i fråga om ordnandet av rikets försvarsväsende anmälde riksdagen, att den, i likhet med motionären, funnit det vara av vikt, att väg- och vattenbyggnadskårens militära användbarhet ökades och att en omorganisation av densamma i sådant syfte borde äga rum. Då emellertid frågan icke förelegat i tillräckligt utrett skick, för att ett beslut angående de för ändamålet erforderliga åtgärderna då skulle kunna fattas, hade riksdagen funnit sig böra anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida väg- och vattenbyggnadskåren lämpligen borde omorganiseras i syfte att höja dess militära användbarhet och göra den till en vid krigstillfälle duglig officersreserv till fortifikationen.

Vid underdånig anmälan den 17 september 1914 av riksdagens förenämnda skrivelse bemyndigade Kungl. Maj:t statsrådet och chefen för lantförvarsdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer för att inom departementet biträda med verkställande av utredning rörande omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren i det av riksdagen angivna syftet ävensom avgiva det förslag, vartill nämnda utredning kunde giva anledning.

Tillkallande
av sakkun-
niga.

På grund härav tillkallades såsom sakkunniga ledamoten av riksdagens andra kammare, grosshandlaren E. A. Nilson i Örebro, dåvarande överstelöjtnanten vid generalstaben numera översten vid fortifikationen E. C. Erikson och byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, överstelöjtnanten i väg- och vattenbyggnadskåren F. B. Stafsing. Jämlikt den 3 november 1914 givet bemyndigande tillkallades sedermera även ledamoten av riksdagens andra kammare, kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren S. E. J. Lübeck att i egenskap av sakkunnig biträda vid ifrågavarande arbete.

Med särskild skrivelse den 31 december 1915 hava de sakkunniga till fullgörande av sitt uppdrag överlämnat utlåtande och förslag angående väg- och vattenbyggnadskårens omorganisation, och hava de sakkunniga såsom en sammanfattning av vad de i ämnet uttalat utarbetat »Förslag till instruktion för väg- och vattenbyggnadskåren». Detta förslag torde såsom bilaga få vidfogas statsrådsprotokollet (bil. A).

Över de sakkunnigas förslag hava yttranden avgivits av chefen för generalstaben, chefen för fortifikationen och chefen för väg- och vattenbyggnadskåren ävensom av arméförvaltningens civila departement.

Jag övergår nu till att närmare redogöra för de sakkunnigas förslag och de däröver avgivna yttrandena.

Allmänna synpunkter.

De
sakkunniga.

Genom den nya värnpliktslagens bestämmelser angående utbildningstidens utsträckning i fred till 485 dagar för vapenföra studenter och likställda vid hären hade, yttrade de sakkunniga, ett betydande steg tagits i syfte att vid mobilisering tillgodose behovet av nödiga befälskrafter. Vad beträffade de i egentlig mening stridande vapnen, eller fotfolket, rytteriet och artilleriet, torde även genom nämnda bestämmelse ett, åtminstone för någon tid framåt efter fredstjänstgöringens slut, i fält verkligt användbart befäl för plutoner och motsvarande förband komma att skapas. Vid träng- och intendenturtrupperna torde likaledes en fredsutbildning av 485 dagar vara för avsett ändamål tillfyllest.

Vid ingenjörtrupperna däremot syntes i berörda hänseende förhållandet delvis vara avsevärt annorlunda. Utom det att på befälhavares för plutoner och motsvarande förband verksamhet i fält vid dessa trupper i allmänhet måste ställas icke obetydliga och ofta ganska höga fordringar i rent tekniskt hänseende, intoge nämnda befälhavare jämväl så till vida en icke oväsentligt självständigare ställning än vid de stridande vapnen, som de vid denna verksamhets utövande i stor omfattning vore hänvisade till sig själva och undandragna högre sakkunnigt befäls direkta inflytande. De olika ingenjörtruppformationerna inginge nämligen, och detta av naturliga skäl, till så ringa omfattning inom härens olika operativa enheter, att ett sammanhållande i högre förband än plutoner och motsvarande icke läte sig göra vid de åter och åter inträdande lägen, då nämnda formationers verksamhet måste utbredas på en jämförelsevis stor front eller ett jämförelsevis stort djup. På de lägre befälhavarnas förmåga att snabbt och målmedvetet lösa inför dem ställda uppgifter kunde därvid även ofta bero en större stridshandlings lyckliga förlopp. Härtill komme, att de olika ingenjörtruppformationerna i stort sett icke vore att betrakta såsom några som helst grenar eller delar av ett vapenslag, vars verksamhet i fält, såsom fallet vore med de stridandes, i större eller mindre grad kunde i viss mening sägas innebära sitt eget mål, utan fastmera såsom hjälpmedel i ledningens hand att snabbt och säkert kunna bringa de stridande vapenslagen i verksamhet. Denna omständighet medförde bland annat, att nämnda formationer redan omedelbart efter verkställd mobilisering måste äga en jämförelsevis hög grad

av funktionsförmåga. Möjligheten av en dylik funktionsförmåga stode särskilt vid ingenjörtrupperna i mycket nära sammanhang med befålets duglighet. Vid de lägre ingenjörtruppformationerna ställdes därjämte med anledning av deras mera självständiga uppträdande i fält större krav på befålets förmåga att handhava rena förvaltningsgöromål än vid övriga vapenslag.

För ingenjörformationernas verksamhet i fält vore det jämväl av största betydelse, att befålet ägde ett taktiskt skolat omdöme. De tekniska arbetena i fält måste nämligen vila på taktiskt underlag. Det lyckade genomförandet av ett tekniskt arbete under pågående operationer eller strid vore endast ett medel för nåendet av ett taktiskt mål. Tekniken måste därför helt och hållet träda i taktikens tjänst, och vid utövandet av sin till synes rent tekniska verksamhet måste följaktligen ingenjörtruppbefålet ställa sig taktikens krav till efterrättelse.

Vad sålunda anförts gällde icke blott i fråga om de kadermässiga ingenjörformationer, vilka vid genomförd härordning komme att upptagas i mobiliseringsplanerna, utan även beträffande sådana ingenjörtekniska formationer av mera tillfällig natur, som under loppet av ett krig tillkomme.

Med hänsyn till nu angivna omständigheter hade det syntts de sakkunniga, som skulle beträffande de formationer, vilka endera tillhörde ingenjörtrupperna eller med avseende å sin verksamhet vore att hänföra till dessa, värnpliktslagens bestämmelser angående tjänstgöringstiden i fred för vapenföra studenter och likställda vid hären icke vara i samma grad och omfattning som i fråga om övriga vapenslag ägnade att tillgodose behovet i fält av dugliga befälhavare för pluton och motsvarande förband. Då det icke kunde ifrågasättas att genom ändringar i värnpliktslagen förlänga fredstjänstgöringen för vissa grupper av vapenföra studenter och likställda — eller i detta sammanhang för dylika med särskilda tekniska förutsättningar — hade det syntts de sakkunniga vara en angelägenhet av stor vikt och betydelse, att så långt ske kunde, de reserver av ingenjörbefäl, vilka förefunnes utöver vad värnpliktslagen kunde komma att frambringa, erhöles en sådan organisation och utbildning, som i möjligaste mån tillgodosåge en verklig krigsberedskaps fordringar. Det kraftigaste medlet för tillgodoseendet av nödig tillgång till behövlig reserv för krigsbruk av verkligt krigsberett ingenjörbefäl bestode, enligt de sakkunnigas uppfattning, i en sådan omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren, att dess militära användbarhet höjdes.

Att väg- och vattenbyggnadskårens hittillsvarande *militära utbildning* icke vore tillfredsställande, syntes de sakkunniga vara uppenbart. Här-

organisationen fordrade, att de yngre officerarna i kåren när som helst skulle kunna tagas i anspråk såsom befäl vid ingenjörformationerna i fält, och av de äldre officerarna krävdes bland annat förmåga att kunna förrätta viss tjänst av mera stabsartad natur. Redan den första utbildningen, särskilt efter den s. k. aspirantlinjen, måste anses otillfredsställande. Kriget ställde nämligen, såsom förut påvisats, stora krav på ingenjörbefällets militära omdöme. Härtill komme, att väg- och vattenbyggnadsofficerens militära användbarhet sjönke allt för hastigt, enär han icke vore underkastad någon som helst fortsatt militärutbildning i fred.

I fråga om *organisationen* förefunnes ävenledes en del skarpt framträdande militära svagheter. Sålunda vore icke olika gränser fastställda för de särskilda officersgruppernas avgång från sina tjänsteställningar. Icke heller vore villkoren för befordran i något avseende satta i samband med krav på fältduglighet. Kårens nuvarande organisation toge icke heller nödig hänsyn till dess medlemmars omedelbara förfogbarhet för härens behov i händelse av krig. För närvarande vore sålunda en avsevärd del av kårens officerare på grund av innehavande tjänster undandragna omedelbar krigstjänstgöring.

I betraktande av nu anförda förhållanden hade det syntts de sakkunniga, som borde en omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren i stort sett omfatta:

ökad militärutbildning för vinnande av inträde i kåren samt viss fortsatt militärtjänstgöring i fred för kårens officerare;

fastställandet av åldersgränser för avgång från innehavande beställning inom de olika officersgrupperna och införandet av fältduglighetsvillkor för vissa befordringar; samt

inrättandet av en reserv, till vilken överåriga och för omedelbar krigstjänst icke förfogbara överflyttades från innehavande beställningar.

Mot de av de sakkunniga sålunda framhållna allmänna synpunkterna för den ifrågasatta omorganisationen av väg- och vattenbyggnadskåren hava de i ärendet hörda myndigheterna icke haft något att erinra.

Myndig-
heternas
yttranden.

Departements-
chefen.

Då i och med den nya härordningens genomförande alltmera ökade krav på ingenjörvapnet vid mobilisering komma att göra sig gällande, måste det givetvis ligga vikt uppå att tillföra detta vapen en tillräckligt stor och för sina uppgifter väl kvalificerad reserv av officerare. I likhet med de sakkunniga håller även jag före, att detta lämpligast kan åstadkommas genom att utnyttja den ingenjörtekniska sakkunskap, som finnes inom väg- och vattenbyggnadskåren.

Såsom de sakkunniga framhållit, är emellertid den militära utbildning, som för närvarande kommer väg- och vattenbyggnadskårens officerare till del, icke tillräcklig, för att de på ett tillfredsställande sätt skola kunna fylla de krav, som ur militär synpunkt måste å dem uppställas, varförutom kårens organisation är i militärt hänseende otillfredsställande. För att kåren skall kunna bliva till verkligt gagn för försvaret, fordras därför icke blott att officerarna erhålla en nöjaktig militär utbildning utan jämväl att kåren organiseras på ett med hänsyn till dess militära uppgift tillfredsställande sätt. De av de sakkunniga angivna grundlinjerna för kårens omorganisation synas mig därför vara fullt riktiga och giva mig icke anledning till någon erinran av principiell innebörd.

Militärutbildning för vinnande av inträde i kåren samt militärtjänstgöring i fred.

(Instruktionsförslaget § 9.)

Enligt för närvarande gällande bestämmelser sker den militära utbildningen för vinnande av inträde i väg- och vattenbyggnadskåren antingen efter den s. k. aspirantlinjen eller efter den s. k. reservofficerslinjen.

Nuvarande
bestämmelser.

Aspirantlinjen, fastställd genom kungl. brevet den 19 oktober 1894, omfattar en särskild teoretisk och praktisk kurs av $7\frac{1}{2}$ månaders längd, tillagd den vanliga värnpliktsutbildningen och i regel förlagd efter avslutandet av studierna vid tekniska högskolan.

Reservofficerslinjen, fastställd genom kungl. brevet den 6 april 1900, omfattar en rekryt- och underbefälsskola av omkring 16 månaders sammanlagd längd, å vilken därefter följer en reservofficerskurs av 4 månaders varaktighet. Hela utbildningen är i regel förlagd till tiden före inträdet i tekniska högskolan. Innan anställning vid väg- och vattenbyggnadskåren äger rum, hava vederbörande därefter i allmänhet fullgjort tre repetitionsövningar, därav en såsom reservfanjunkare och två såsom reservunderlöjtnanter vid fortifikationen.

Någon skyldighet för väg- och vattenbyggnadsofficerare att fullgöra militärtjänstgöring i fred finnes icke föreskriven.

Beträffande den erforderliga *militärutbildningen för vinnande av inträde i väg- och vattenbyggnadskåren* hava de sakkunniga framhållit, att den nuvarande aspirantlinjen icke medgäve den rent militära skolning, som erfordrades för de tekniska insikternas och erfarenheternas rätta tillämpning. En sådan skolning kunde ej heller i nödig grad vinnas

De sakkunnigas
förslag.

genom reservofficerslinjen, vilken i avseende på officersutbildningen icke kunde anses tillfredsställa de fordringar, som med hänsyn tagen till ett självständigt uppträdande i fält måste sättas på denna kategori av ingenjörbefäl. Ett avkortande av underbefälsutbildningen till förmån för officersutbildningen kunde icke förordas, enär en dylik anordning skulle i hög grad nedsätta möjligheterna att i fält använda de yngre väg- och vattenbyggnadsofficerarna vid den direkta trupptjänsten ävensom medföra en olikhet i utbildningen i förhållande till officers- och reservofficersaspiranter i övrigt samt till vapenföra studenter och likställda. Att för väg- och vattenbyggnadsofficeren fordra fullständigt samma första officersutbildning som för övriga officerare, kunde å andra sidan näppeligen ifrågasättas. En sådan anordning skulle bliva allt för betungande, särskilt med hänsyn därtill att inträdet vid tekniska högskolan därigenom komme att framskjutas ytterligare ett år.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden funne de sakkunniga sig böra beträffande den första officersutbildningen förorda en sålunda förkortad officerslinje, att krigsskolekursen avslutades omkring den 25 augusti under det andra året av dess varaktighet, varigenom inträde vid tekniska högskolan samma år kunde vinnas. Väg- och vattenbyggnadskårens officerare skulle således erhålla i det närmaste samma utbildning som övriga officersaspiranter. Förkortningen komme i huvudsak endast att omfatta bortfallandet av den s. k. examensperioden.

Efter avslutad godkänd kurs vid krigsskolan skulle vederbörande, samtidigt med övriga från skolan utexaminerade officersaspiranter, av kårchefen konstitueras till fänrik vid väg- och vattenbyggnadskåren. Såsom fänrik skulle fullgöras minst en repetitionsövning om 35 dagar.

Sedan vederbörande genomgått den fyraåriga lärokursen i fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan, skulle utnämning till underlöjtnant vid kåren ske. Såsom underlöjtnant skulle fullgöras minst en trupptjänstgöring om 35 dagar, vilken kunde förläggas till första eller tredje året efter utnämningen.

För utnämning till löjtnant borde fordras genomgåendet av ytterligare en militär kurs av omkring tre månaders varaktighet. Denna kurs, vilken i huvudsak skulle omfatta studier rörande befästningskonstens tillämpning i stort samt det grövre förbindelseväsendets (järnvägar, vägar, vattenfarleder, etapp- och ersättningsbroar m. m.) och etappväsendets ordnande och organisation i fält och därigenom förbereda väg- och vattenbyggnadsofficeren för de ansvarsfulla och mera självständiga uppgifter, som i krig kunde komma att påläggas honom

utanför den egentliga trupptjänstens ram, borde valfritt få förläggas antingen omedelbart efter tekniska högskolans avslutande eller också till nästföljande år.

Den omständigheten, att väg- och vattenbyggnadsofficeren för närvarande icke vore underkastad någon *militärtjänstgöring i fred*, syntes de sakkunniga med nödvändighet böra undergå ändring, enär i annat fall kårens användbarhet i fält bleve otillfredsställande. Vid övervägande av huru en dylik fortsatt militärtjänstgöring i fred lämpligen borde anordnas, hade de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att denna borde till en början omfatta viss trupptjänstgöring vid sådana formationer, för vilka de olika officerarna vid mobilisering vore avsedda, för att därefter taga formen av fältövningar, berörande de områden av militär verksamhet, som fölle inom de äldre officerarnas tjänstebefattningar i krig. I överensstämmelse härmed borde den fortsatta militärtjänstgöringen i fred för samtliga löjtnanter och den yngsta årgången kaptener äga rum vid trupp. För övriga kaptener samt för majorer borde den däremot givas form av fältövningar. För högre grader förutsattes icke någon fortsatt militärtjänstgöring i fred.

Med avseende på tjänstgöringstidens fördelning på olika år samt beträffande dess längd syntes tjänstgöringen, så länge den försigginge vid trupp, böra återkomma minst vart fjärde år och vara av samma längd som en repetitionsövning eller 35 dagar. Denna trupptjänstgöring borde icke med nödvändighet förläggas till repetitionsövningarna utan borde fördelas på dessa och på bevaringsrekrytskolornas sista period eller på tider, då truppövningar påginge. Någon gång borde den även förläggas till tiden för vinterutbildningens bedrivande. Varje väg- och vattenbyggnadsofficer skulle i enlighet härmed komma att efter vunnen befordran till löjtnant fullgöra minst tre och högst fyra truppövningar.

Vad fältövningarna beträffade, borde den första av dessa erhålla en längd av 20 och de följande av 10 dagar. I likhet med övningarna vid trupp borde fältövningarna återkomma minst vart fjärde år, ända tills befordran till högre grad än major ägde rum.

Under förutsättning att undervisningen vid högskolan komme att börja senare än vad nu vore fallet, på den grund att flertalet elever i första årskursen med all säkerhet hade att fullgöra repetitionsövningar, har *chefen för generalstaben* ansett, att väg- och vattenbyggnadskårens aspiranter borde omedelbart efter slutad krigsskolekurs fullgöra en repetitionsövning. Vidare borde, i likhet med vad förhållandet vore

inom armén, fänrik konstitueras av Konungen och icke, såsom de sakkunniga föreslagit, av kårchefen. Än vidare ansåge generalstabschefen det vara av vikt, att i fält tekniskt dugliga och för ledareplats lämpliga personer icke på grund av lägre tjänstegrad bleve ställda under befäl av personer, som visserligen fullgjort militära kompetensvillkor för befordran, men som i sitt yrke måhända vore mindre framstående. Det borde därför i den blivande instruktionen kraftigare betonas, att vid befordran avseende i första hand borde, oberoende av ålder, fästas vid framstående yrkesskicklighet.

Jämväl *chefen för fortifikationen* har ansett, att fänrik borde konstitueras av Konungen. Den för befordran till löjtnant erforderliga trupp-tjänstgöringen borde förläggas senast till andra kalenderåret efter utnämningen till underlöjtnant.

Chefen för väg- och vattenbyggnadskåren har i likhet med de sakkunniga ansett nödvändigt, att väg- och vattenbyggnadskårens officersaspiranter erhålla i det närmaste samma militära utbildning som övriga officersaspiranter. Däremot ställde han sig mycket tveksam om lämpligheten av, att krigsskolekursen avslutades så tidigt som omkring den 25 augusti. Då enligt den nya härordningen officers- och reserv-officersaspiranter ävensom vapenföra studenter, som sökte inträde vid tekniska högskolan, omkring den 1 september inryckte till sina respektive regementsövningar, skulle väg- och vattenbyggnadskårens aspiranter bliva de enda av dessa, som under nämnda tid ej skulle göra militär tjänstgöring. Tidsbestämmelsen för undervisningen vid tekniska högskolans första årskurs syntes i alla händelser behöva anpassas efter de för militärutbildningen bestämda tiderna, enär det ojämförligt övervägande antalet övriga elever i första årskursen med all säkerhet under september månad bleve såsom värnpliktiga upptagna av militärtjänst, vadan något hinder för väg- och vattenbyggnadskårens officersaspiranter med avseende på studierna vid högskolan därför icke syntes uppstå. Med anledning härav ansåge sig kårchefen böra föreslå, att aspiranterna omedelbart efter krigsskolekursens avslutande borde fullgöra en regementsövning före sitt inträde vid tekniska högskolan.

Då det ur militär synpunkt vore av vikt, att icke allt för lång tid komme att förflyta mellan de olika tjänstgöringsperioderna, ansåge kårchefen vidare, att den militära fredstjänstgöringen borde äga rum vart tredje år. Därav följde, att truppövningen som underlöjtnant kunde fullgöras samma år som tekniska högskolans avslutande i omedelbar anslutning till den speciella militärkursen, att två truppövningar kunde fullgöras för vinnande av kompetens för utnämning till kapten samt

att den av de sakkunniga föreslagna militära tjänstgöringen för majorer även bleve i instruktionen bestämd. I samband härmed och för att de sakkunnigas krav på minst tre och högst fyra truppövningar för varje väg- och vattenbyggnadsofficer efter befordran till löjtnant måtte kunna fyllas, föresloge kårchefen, att för befordran till regementsofficer föreskrevs att hava fullgjort trupptjänstgöring som kapten vid kåren två gånger under 35 dagar vardera, en fältövning om 20 dagar och där- efter dylika övningar om 10 dagar samt att i övrigt hava ådagalagt framstående egenskaper.

I enlighet med vad sålunda anförts föresloge kårchefen vissa ändringar i §§ 8 och 9 av det av de sakkunniga utarbetade instruktionsförslaget.

Då den för vinnande av inträde i väg- och vattenbyggnadskåren för närvarande föreskrivna militärutbildningen, vare sig densamma äger rum efter aspirantlinjen eller efter reservofficerslinjen, icke kan anses motsvara de fordringar, som måste uppställas å en i fält fullt användbar väg- och vattenbyggnadsofficer, och då man med hänsyn till aspiranternas fackutbildning vid tekniska högskolan icke torde kunna pålägga dem en lika lång militärutbildning som arméns blivande aktiva officerare, finner jag mig böra tillstyrka de sakkunnigas förslag om anordnande av en särskild officerskurs vid krigsskolan för officersaspiranterna vid väg- och vattenbyggnadskåren. Av skäl, som chefen för generalstaben och chefen för väg- och vattenbyggnadskåren anført, håller jag dock före, att aspiranterna omedelbart efter krigsskolekursens avslutande böra fullgöra en repetitionsövning före inträdet vid tekniska högskolan. Därigenom kommer otvivelaktigt den första militärutbildningen att bliva avsevärt bättre, än om ifrågavarande repetitionsövning förlägges till något av de närmast följande åren. Med avseende å sina civila studier torde aspiranterna icke därigenom bliva sämre ställda än flertalet elever vid tekniska högskolans första årskurs, vilka såsom värnpliktiga studenter hava att vid samma tid fullgöra repetitionsövning. Efter fullgjord dylik övning bör aspiranten samtidigt med övriga från krigsskolan utexaminerade officersaspiranter konstitueras till fänrik. I likhet med fänrik vid armén bör jämväl fänrik vid väg- och vattenbyggnadskåren konstitueras av Konungen.

Såsom de sakkunniga framhållit, är det givetvis av största vikt, att väg- och vattenbyggnadskårens officerare genom fortsatt tjänstgöring i fred bibehålla och förkovra sin militära utbildning. Den i sådant syfte

Departements-
chefen.

av de sakkunniga föreslagna militärtjänstgöringen i form av trupp-tjänstgöring om 35 dagar för subalternofficerare och yngre kaptener och fältövningar, den första om 20 dagar och de övriga om 10 dagar, för äldre kaptener och majorer, giver mig därför icke anledning till någon erinran. Med avseende å ifrågavarande tjänstgörings fördelning på olika år, håller jag däremot i likhet med chefen för väg- och vattenbyggnadskåren före, att denna bör äga rum vart tredje år. Utgår man från att studentexamen avlägges vid 19 års ålder, skulle väg- och vattenbyggnadsofficerarnas militära utbildning och tjänstgöring alltså komma att ställa sig sålunda: Efter genomgången soldat- och underofficersutbildning vinnes inträde vid krigsskolan på hösten följande år. Kursen pågår därefter till slutet av augusti månad nästföljande år, varpå omedelbart fullgöres en repetitionsövning. Inträde vid tekniska högskolan och utnämning till fänrik skulle således äga rum vid 21 års ålder. På följande år fullgöres en repetitionsövning som fänrik. Vid 25 års ålder avslutas studierna vid tekniska högskolan och äger utnämning till underlöjtnant rum, varefter omedelbart genomgås den speciella tremånaderskursen i befästningskonst, militär förbindelseteknik och etapporganisation. I anslutning till denna kurs fullgöres truppövning om 35 dagar. Efter vederbörlig godkänd ingenjörspraktik äger utnämning till löjtnant rum vid 27 års ålder. Som sådan fullgöres två truppövningar om 35 dagar, varefter utnämning till kapten äger rum vid 31 års ålder. Den fortsatta tjänstgöringen efter utnämningen till kapten skulle omfatta två truppövningar, en fältövning om 20 dagar samt därefter, intill dess avgång från kåren äger rum, fältövningar om 10 dagar.

Officerarnas vid väg- och vattenbyggnadskåren tjänstgöringsskyldighet skulle alltså i huvudsak komma att ordnas efter enahanda grunder som för officerare, vilka vinna sin första anställning i reserven, dock med den ändring att för dessa senare tjänstgöringsskyldigheten upphör vid 40 års ålder. I överensstämmelse med vad som är stadgat för sistnämnda officerare, bör officer vid väg- och vattenbyggnadskåren kunna erhålla uppskov under ett år med fullgörande av honom åliggande tjänstgöring eller tillstånd att fullgöra denna ett år tidigare än eljest är föreskrivet, dock med iakttagande därav att antalet trupp- och fältövningar, som skola fullgöras, därigenom icke förändras eller tjänstgöringens fördelning å de därför bestämda åren väsentligen rubbas.

Beträffande villkoren för befordran till regementsofficer ansluter jag mig till vad chefen för väg- och vattenbyggnadskåren därutinnan föreslagit.

Med hänsyn till vad chefen för generalstaben därom anført, torde i den blivande instruktionen för kåren böra särskilt framhållas, att vid skeende befordran avseende i första hand bör fästas vid framstående yrkesskicklighet.

Åldersgränser för avgång från anställning inom olika grader samt fäldtuglighet för vissa befordringar.

(Instruktionsförslaget § 10.)

Enligt för närvarande gällande bestämmelser äga samtliga väg- och vattenbyggnadsofficerare kvarstå inom sina olika grader intill fyllda 65 år. Nuvarande bestämmelser.

Då berörda förhållande uppenbarligen icke vore ägnat att befordra väg- och vattenbyggnadskårens användbarhet i fält, hava de sakkunniga ansett en ändring av de i förevarande hänseende gällande bestämmelserna vara oundgängligen nödvändig. Lämpligast skulle vara, om åldersgränsen för avgång från fast anställning inom de olika graderna kunde vid kåren göras enhanda som vid armén i övrigt. En sådan anordning läte sig emellertid näppeligen fullständigt genomföra. De officerare, vilka hade ordinarie anställning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänst, erhöle nämligen pension såsom civila tjänstemän först vid en uppnådd ålder av 67 år, och vissa av dessa befattningar vore av sådan natur, att de med hänsyn till försvarets krav syntes böra innehavas av väg- och vattenbyggnadsofficerare. Att nu tvinga dessa att avgå från fast anställning vid väg- och vattenbyggnadskåren, innan de uppnått för innehavande civil tjänst stadgad pensionsålder, skulle tydligen innebära en olägenhet. De sakkunniga hade därjämte funnit, att de befattningar, varom här vore fråga, dels vore fåtaliga, och dels att deras upprätthållande i krigstid icke ställde samma fordringar i rent fysiskt hänseende på sina innehavare, som övriga befattningar, vilka under ett krig kunde komma att tilldelas officerare ur väg- och vattenbyggnadskåren. De sakkunnigas förslag.

I betraktande av dessa förhållanden hade de sakkunniga funnit sig böra föreslå, att samma åldersgränser, som vid armén vore fastställda för avgång från ordinarie stat, skulle för olika grader tillämpas för avgång från fast anställning vid väg- och vattenbyggnadskåren, dock med undantag för sådana officerare, vilka vore ordinarie innehavare av tjänst i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, för vilka officerares av-

gång från fast anställning vid väg- och vattenbyggnadskåren syntes böra fastställas samma bestämmelser, som vore gällande för deras civila befattningar.

I nära anslutning till fastställandet av skilda åldergränser för de olika officersgruppernas avgång från fast anställning stode införandet av fältduglighetsintyg för vissa befordringar. Båda dessa åtgärder syftade till samma mål, nämligen krigsberedskapens höjande. Ett fastställande av den förra åtgärden, utan att samtidigt även den senare vunne tillämpning, skulle endast innebära en halvhet och icke medföra åsyftat resultat. Också vore vid armén i övrigt intyg om fältduglighet ett bland villkoren för befordran. Det syntes, som borde detta villkor givas tillämpning även på väg- och vattenbyggnadskåren, varvid dock möjligen undantag kunde göras för sådana officerare, vilka innehade ordinarie anställningar i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I samband med införandet av fältduglighetsintyg bland villkoren för befordran hade det synts, som om följdriktigheten krävde, det för armén gällande bestämmelser med hänsyn till avgång från innehavande grad på grund av obotlig sjukdom jämväl erhöles tillämpning på väg- och vattenbyggnadskårens officerare. De sakkunniga ansåge sig därför böra föreslå, att officer vid väg- och vattenbyggnadskåren, vilken ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gjorde honom oförmögen till tjänstgöring i fält, skulle vara skyldig att avgå från fast anställning vid kåren.

Myndig-
heternas
yttranden.

Mot vad de sakkunniga sålunda föreslagit hava de i ärendet hörda myndigheterna icke haft något att i sak erinra.

Departements-
chefen.

Då såsom förut nämnts, huvudändamålet med väg- och vattenbyggnadskårens omorganisation är att göra densamma mera användbar i militärt hänseende än vad nu är fallet, är det givetvis av synnerlig vikt, att bestämmelser meddelas angående tiden för avgång från fast anställning inom de olika graderna. Vad de sakkunniga härutinnan föreslagit finner jag mig därför böra biträda, likasom ock förslaget om att för befordran till regementsofficer bör, med det av de sakkunniga ifrågasatta undantaget, uppställas fordran på full fältduglighet. Att officer vid väg- och vattenbyggnadskåren, vilken på grund av olycksfall eller sjukdom blivit för framtiden oförmögen till tjänstgöring, bör, i likhet med officer vid armén, vara skyldig avgå från fast anställning vid kåren, utgör en given konsekvens av de principer, som ligga till grund

för organisationsförslaget. Såsom de sakkunniga uti förslaget till instruktion för kåren angivit, torde dock härvid undantag böra göras beträffande sådana officerare, som äro innehavare av ordinarie tjänst i eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. För dessa torde i förevarande hänseende böra gälla, vad därom är stadgat i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension. •

Inrättande av en reserv, till vilken överåriga och för krigstjänstgöring icke omedelbart förfogbara officerare överflyttas.

(Instruktionsförslaget § 6.)

I och med fastställandet av särskilda åldersgränser för avgång från fast anställning för de olika officersgrupperna borde, enligt de sakkunnigas mening, inrättas en reserv, till vilken överåriga officerare överfördes. Denna reserv borde jämväl upptaga sådana officerare, vilka på grund av innehavande befattningar icke kunde vid mobilisering tagas i omedelbart anspråk för krigstjänstgöring. Antalet dylika officerare vore för närvarande samt komme sannolikt att även i framtiden bliva stort, och det syntes icke riktigt, att befordringarna inom kåren finge råka i stillestånd till förmån för sådana officerare, vilka icke när som helst kunde tagas i anspråk för tjänstgöring i fält, eller med godushållning förenat att på dylika nedlägga mer eller mindre dryga kostnader för fortsatt militär utbildning i fred.

De sakkunnigas
förslag.

De sakkunniga funne sig därför böra föreslå, att en väg- och vattenbyggnadskårens reserv inrättades, till vilken överåriga och till omedelbar tjänstgöring i fält vid mobilisering icke påräkneliga officerare överfördes. Avgången ur denna reserv syntes de sakkunniga böra äga rum vid en uppnådd ålder, som med fem år överskredde de för fast anställda officerare inom olika grader fastställda åldersgränserna.

Vid en kår sådan som väg- och vattenbyggnadskåren kunde det tänkas, att av en eller annan anledning en officer endast för en kortare tidslängd innehade en sådan befattning, som gjorde honom icke påräknelig för omedelbar krigstjänstgöring i händelse av mobilisering. För sådant fall syntes en återgång till fast anställning böra kunna stå honom öppen.

De sakkunniga ansåge, att en sådan återgång icke borde förvägras, därest den sökande i en följd retroaktivt fullgjorde all den fortsatta militärtjänstgöring i fred, som skulle hava ålegat honom, därest han

kvarstått i fast anställning, samt under förutsättning av att den sökande kunde förete intyg om fälduglighet och att hans ålder icke lade hinder i vägen för sådan återgång.

Myndig-
heternas
yttranden.

Mot de sakkunnigas förslag hava de i ärendet hörda myndigheterna icke framställt någon anmärkning. •

Departements-
chefen.

Vad de sakkunniga i förevarande hänseende föreslagit giver mig icke anledning till annan erinran än att i den blivande instruktionen för väg- och vattenbyggnadskåren bör, på sätt i reservbefälsförordningen skett, intagas erforderliga bestämmelser om den till reserven överförda personalens tjänstgöringsskyldighet i krig.

Omfattningen av civil praktik för befordran vid väg- och vattenbyggnadskåren.

(Instruktionsförslaget § 9.)

Nuvarande
bestämmelser.

Enligt för närvarande gällande bestämmelser erfordras för befordran till löjtnant vid väg- och vattenbyggnadskåren tre års ingenjörpraktik efter avlagd avgångsexamen vid tekniska högskolan.

De sak-
kunnigas
förslag.

De sakkunniga hava ansett, att nämnda praktik bör kunna förkortas till två år. Den tid, som från avläggandet av mogenhetsexamen skulle åtgå, innan utnämning till löjtnant kunde äga rum, skulle däri-genom bliva densamma som hittills. Mot en sådan anordning hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i inhämtat yttrande icke framställt någon erinran, enär den ökade militära utbildningen i avsevärd grad ginge ut på att utveckla ingenjörernas befälsförmåga, vilket för tekniska arbetsledare måste anses vara av stor betydelse och i väsentlig mån uppväga den ifrågasatta minskningen i ingenjörpraktik.

För utnämning till kapten vid kåren ansåge de sakkunniga böra fordras en tjänstgöring av minst fyra år vid något allmänt arbete och att därunder hava ådagalagt egenskaper, som erfordrades för ledningen av större arbetsföretag. Ifrågavarande tjänstgöring syntes dock icke enbart behöva utgöras av direkt arbetsledning utan borde även kunna omfatta förarbeten för större arbetsföretag av allmän natur eller byrå-tjänst vid dylikt arbete.

Departements-
chefen.

I likhet med i ärendet hörda myndigheter har jag icke något att erinra mot vad de sakkunniga i förevarande hänseende föreslagit.

Väg- och vattenbyggnadskårens ställning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

(Instruktionsförslaget §§ 1 och 5.)

Beträffande väg- och vattenbyggnadskårens ställning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hava de sakkunniga förklarat det falla utom ramen för deras uppdrag att härutinnan föreslå någon ändring. Vissa militära skäl talade för lämpligheten av, att det hittills bestående nära sambandet mellan kåren och styrelsen behölles. Det syntes nämligen vara ändamålsenligt, att kåren på ett eller annat sätt anslötes till något av statens tekniska ämbetsverk, och det av dessa, som för närvarande bäst lämpade sig för nämnda ändamål, syntes vara väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till vars ämbetsomfattning hörde handläggandet av tekniska ärenden som anginge vägar, broar, järnvägar, hamnar, farleder och kanaler, allt anläggningar, vilka i händelse av krig i alldeles särskild grad komme att tagas i anspråk för krigsmaktens behov.

De sakkunnigas förelag.

Då i nämnda styrelse alltid syntes kunna påräknas en ingående kännedom om redan befintliga anläggningar av nämnda slag och därstädes eller hos dess distriktschefer planer och tekniska uppgifter rörande förut nämnda anläggningar funnes samlade, måste det anses vara till stor fördel för försvaret, att vissa av denna styrelses ledamöter och tjänstemän ägde jämväl militär sakkunskap.

De sakkunniga hade vid sina undersökningar sålunda kommit till den uppfattningen, att för underlättandet så väl i fred som under krig av nödig samverkan mellan de militära myndigheterna och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i frågor rörande landets kommunikationsväsende innehavarna av vissa ordinarie tjänstebefattningar i och under nämnda styrelse borde utgöras av officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren. Nämnda tjänstebefattningar vore 1 överdirektör och chef, 2 byråchefer samt 6 distriktschefer.

Chefen för generalstaben har ansett, att väg- och vattenbyggnadskåren borde lyda under lantförsvarsdepartementet. I den blivande instruktionen borde därför, såsom för närvarande vore fallet, inryckas den bestämmelsen, att kåren hade sin plats närmast efter fortifikationen.

Myndigheternas yttranden.

Då enligt de sakkunnigas förslag väg- och vattenbyggnadskårens officerare skulle vara krigsmän och såsom sådana tillhöra hären samt vara underkastade strafflagen för krigsmakten, har jämväl *chefen för väg- och vattenbyggnadskåren* ansett, att kåren borde ställas under lantförsvars-

departementet och i instruktionen införas den i nu gällande reglemente intagna bestämmelsen, att kåren hade sin plats närmast fortifikationen. En dylik överflyttning till lantförvarsdepartementet hade dock icke någon inverkan på lämpligheten av, att kåren allt fortfarande anslötes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Bland de tjänstebefattningar i och under styrelsen, som borde beklädas av officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren, hade de sakkunniga icke medtagit styrelsens byrå- och distriktsingenjörer. Då emellertid byråingenjörerna tjänstgjorde å kårens expedition och handlade där förekommande militära ärenden, av vilka många vore av hemlig natur, borde tydligen även dessa tjänstemän vara officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren. Detta borde även vara fallet med distriktsingenjörerna. Dessa borde nämligen kunna befordras till distriktschefer, vilka skulle vara majorer i kåren. Kårchefen föreslog därför, att innehavare av de ordinarie tekniska befattningarna i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle utgöras av officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren. Nämda befattningar vore för närvarande: a) i styrelsen: 1 överdirektör och chef, 2 byråchefer, 2 förste byråingenjörer och 3 byråingenjörer samt b) på distrikten: 6 distriktschefer och 8 distriktsingenjörer.

Departements-
chefen.

Då ändamålet med den föreslagna omorganisationen av väg- och vattenbyggnadskåren är att höja dess militära användbarhet och göra densamma till en vid krigstillfälle duglig officersreserv till fortifikationen, bör tydligen kåren hädanefter underställas lantförvarsdepartementet i stället för civildepartementet. Av skäl, som de sakkunniga anfört, torde dock det för närvarande bestående sambandet mellan kåren samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra bibehållas i så måtto, att styrelsens chef och byråchefer ävensom cheferna för de olika väg- och vattenbyggnadsdistrikten böra vara officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren. Att, på sätt kårchefen föreslagit, förbehålla jämväl byrå- och distriktsingenjörbefattningarna åt officerare vid kåren, kan visserligen ur de av kårchefen angivna synpunkter synas önskvärt, men å andra sidan torde dock icke föreligga tillräcklig anledning för en sådan anordning. Det synes mig nämligen icke lämpligt att genom uppställandet av ett dylikt kompetensvillkor från' nyssnämnda beställningar utesluta personer, som i övrigt kunna vara för desamma synnerligen kvalificerade.

Avlönings- och pensionsförmåner m. m.

(Instruktionsförslaget §§ 11—15).

Väg- och vattenbyggnadskårens officerare åtnjuta såsom sådana varken lön eller pension. Beträffande avlöningsförmånerna i fält, äro dessa fastställda genom gällande krigsavlöningsreglemente för armén.

Nuvärande bestämmelser.

De sakkunniga hava ansett billigheten kräva, att de ökade fordringar, vilka efter genomförande av den föreslagna omorganisationen av väg- och vattenbyggnadskåren skulle komma att ställas på denna kårs medlemmar, borde medföra några ekonomiska förmåner. De sakkunniga funne sig därför böra föreslå införandet av *ekiperingshjälp* vid konstituering till fänrik samt *pension* vid uppnådd viss ålder efter fullgjord stadgad militär tjänstgöring. Sådana bestämmelser vore gällande beträffande reservofficerarna, vilka dock vore underkastade kortare militärutbildning än som föreslagits för väg- och vattenbyggnadskårens officerare.

De sakkunnigas förslag.

Ekiperingshjälpen syntes lämpligen böra bestämmas till 500 kronor.

Vad pensionen anginge, borde denna bestämmas till 500 kronor för regementsofficer och till 300 kronor för kompaniofficer, att under återstående livstid utgå till sådana officerare, som i fast anställning fullgjort stadgad militär tjänstgöring, för regementsofficer efter uppnådd 55 och för kompaniofficer 50 års ålder. Den för statens ämbets- och tjänstemän gällande allmänna bestämmelsen, att den, som genom laga kraft vunnit dom blivit från sin befattning skild, jämväl ginge förlustig rätten till den befattningen åtföljande pensionen, borde äga tillämpning även på väg- och vattenbyggnadskåren. Officer, vilken i och för den militära tjänsten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gjorde honom till vidare militär tjänstgöring oförmögen, borde oberoende av sin ålder komma i omedelbart åtnjutande av förut angiven pension. Officerare, som avgått med pension från fast anställning annat än på grund av skada eller obotlig sjukdom, borde förpliktas att kvarstå i kårens reserv till omedelbart förfogande för krigstjänstgöring, intill dess fem år förflutit från avgången.

Beträffande *avlöningsförmånerna under militär tjänstgöring i fred* borde fastställas samma avlöningsbestämmelser, som vore gällande för arméns reserver av befäl och civilmilitär personal.

Rörande *ersättning vid utförandet av sådana särskilda uppdrag för försvarsväsendets räkning*, vilka icke kunde anses tillhöra militär tjänst-

göring, förutsatte de sakkunniga, att gällande »taxa på arvode för för rättningar, som verkställas av tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten» komme till tillämpning.

Myndigheter-
nas yttranden.

Chefen för väg- och vattenbyggnadskåren har funnit sig böra i huvudsak tillstyrka vad de sakkunniga i förevarande hänseende föreslagit. Skulle icke några skäligen förmåner beredas kårens officerare för deras militära skyldigheter, vore att befara, att med hänsyn till de ökade fordringarna på utbildning och tjänstgöring stora svårigheter skulle uppstå med avseende å officerarnas kvarstående i fast anställning även över värnpliktsåldern.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle kårens officerare vid militär tjänstgöring i fred åtnjuta lön och dagavlönning samt dagtraktamente med samma belopp, som arméns på stat anställda personal av motsvarande grader i lägre löneklassen inom graden vid liknande tjänstgöringstillfällen ägde åtnjuta. Med hänsyn till officerarnas nu ifrågasatta ökade utbildning och betydelsen av deras användning för specialtekniska militära uppdrag, ansåge kårchefen det vara nödvändigt, att avlöningsförmånerna beräknades icke efter den lägre utan efter den högre löneklassen inom graden.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle erhållandet av pension vara förenat med skyldighet för samtliga officerare att övergå till kårens reserv. Härvid vore att märka, att fast anställd officer, som vore ordinarie innehavare av tjänst i eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, enligt förslaget icke skulle vara skyldig avgå från fast anställning vid kåren förr än vid 67 års ålder. Om dessa bestämmelser skulle tolkas så, att någon pension ej erhöles, så länge vederbörande kvarstode i fast anställning vid kåren, skulle följden bliva, att de, som avginge vid 55 respektive 50 års ålder från nämnda anställning, skulle hava större fördelar än väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tjänstemän, som borde kvarstå i fast anställning till 67 års ålder. För undvikande av ett sådant missförhållande borde, enligt kårchefens uppfattning, stadgas, att ett mot pensionen svarande belopp skulle tilldelas de ordinarie befattningshavare i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att utgå vid samma åldersgränser som för övriga fast anställda officerare, vilka vid pensionens erhållande vore skyldiga att övergå till kårens reserv.

Arméförvaltningens civila departement har framhållit, att i olikhet mot vad som stadgats i gällande förordning angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal, hade, enligt det av de sakkunniga framlagda förslaget till instruktion, bestämmelserna rörande de fast

anställda officerarnas tjänstgöringsskyldighet i fred icke uppställts såsom ett villkor för åtnjutande av pension, utan allenast anknutits till frågan om befordran till olika beställningar vid kåren. Detta förhållande hade medfört, att förslaget icke erhållit erforderlig tydlighet beträffande de krav, i fråga om fullgjord tjänstgöring, som statsverket måste uppställa för pensionsrättens inträdande i olika fall. Av de sakkunnigas förslag skulle sålunda kunna dragas den slutsatsen, att en officer, vilken vunnit befordran exempelvis till löjtnant, skulle, om han avstode från vidare befordran och därför underlåte att vidare tjänstgöra i fred, i allt fall vid uppnådd åldersgräns bliva berättigad till pension. Departementet funne det därför önskvärt, om förslaget härutinnan kunde omarbetas till närmare överensstämmelse med reservbefälsförordningen. Mot kårchefens förslag, att de fast anställda officerarna vid eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, även om de ej erhöles avsked från kåren förrän vid högre ålder, dessförinnan tilldelades pension, hade departementet intet att i sak erinra.

De av de sakkunniga föreslagna avlönings- och pensionsbestämmelserna i övrigt föranledde departementet till följande erinringar.

I § 9 mom. 1 syntes lämpligt att införa uttryckliga stadganden dels därom, att de, vilka antagits till officersaspiranter vid kåren, skulle i likhet med övriga officersaspiranter under hela sin utbildningstid anses likställda med värnpliktiga studenter, dels ock att om sättet för förstnämnda aspiranters utbildning skulle gälla av Kungl. Maj:t utfärdade särskilda föreskrifter, vilka lämpligen syntes bära avfattas i enlighet med de sakkunnigas förslag med av generalstabschefen och kårchefen gjorda tillägg.

De av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna i § 11 rörande avlöningsförmåner vid militär tjänstgöring under fred hade fått en sådan avfattning, att därav kunde slutas, att avlöning enligt nämnda bestämmelser skulle utgå ej blott för den fredstjänstgöring, som ålåge fast anställda officerare för rätten till pension, utan även för sådan tjänstgöring, som därutöver frivilligt kunde komma att fullgöras av dylika officerare eller som officerare i reserven kunde åtaga sig av annan orsak än för vinnande av förnyad fast anställning vid kåren. För vinnande av rättelse härutinnan borde bestämmelserna avfattas så, att de blott avsåge fredstjänstgöring av fast anställda officerare eller felande tjänstgöring av officerare i reserven, som ville vinna återinträde såsom fast anställda vid kåren. Gottgörelse för annan tjänstgöring borde utgå allenast för det fall, att Kungl. Maj:t ställt erforderliga medel till förfogande.

I fråga om avlöningsförmånerna förelåge den skiljaktigheten mellan de sakkunnigas och kårchefens förslag, att medan de förstnämnda i överensstämmelse med reservbefälsförordningen ifrågasatt, att nämnda förmåner skulle utgå allenast med belopp, som arméns fast anställda personal av vederbörliga grader åtnjöte i *lägre* löneklassen, den sistnämnde i stället föreslagit, att *högre* löneklassen skulle tillämpas. För sin del ansåge sig departementet i detta hänseende böra biträda de sakkunnigas hemställan. Förslaget avsåge visserligen att pålägga officerarna vid väg- och vattenbyggnadskåren en vidsträcktare fredstjänstgöring än reservofficerarna, men borde å andra sidan beaktas, att de förstnämndas skyldighet att i övrigt stå till förfogande vore mindre än de senares. Likaledes borde ej förbises, att enligt förslaget vore avsett, att pensionsåldern för officerare i kompaniofficersgrad skulle inträda redan vid 50 år i stället för vid 55, som för reservofficerare vore bestämt, ävensom att kvarstående i vederbörliga reserver för pensionerade officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren skulle begränsas till allenast 55 (eventuellt 60 år) mot den för reservofficerarna fastställda åldern av 65 år. Att märka vore vidare, att ett godtagande av kårchefens förslag om avlöningsförmånernas utgående efter den högre beräkningsgrunden måste betinga en ändring beträffande den krigslön, som enligt gällande krigsavlöningsreglemente tillkomme officer vid väg- och vattenbyggnadskåren.

De sakkunniga hade i sitt förslag icke upptagit några bestämmelser om rese- och traktamentsersättning för inställelse till eller återfärd från tjänstgöring. Enligt departementets mening borde emellertid i den blivande instruktionen intagas bestämmelse härutinnan i huvudsaklig överensstämmelse med vad som stadgades i § 10 mom. 2 av förordningen den 5 november 1915 angående arméns reservstater. Likaledes syntes ett stadgande motsvarande mom. 3 i samma § böra inflyta för fastställande, att instruktionen ej gällde i avseende å ersättning, som borde tillkomma väg- och vattenbyggnadskårens officerare för tjänstgöring vid mobilisering.

I det föregående hade redan antytts, vilka olikheter i avseende å pensionsålder och om tiden för skyldigheten att kvarstå i reserv, som förefunnes mellan de sakkunnigas förslag, å ena, och reservbefälsförordningen, å andra sidan. Givet vore, att olikheten i förstnämnda avseende icke obetydligt komme att öka statsverkets kostnader för pensionering av väg- och vattenbyggnadskårens officerare utöver de belopp, som skulle utgå, om reservbefälsförordningens åldersgräns i stället tillämpades. Det oaktat funne sig departementet icke böra i denna del föreslå ändring av förslaget, då det icke torde kunna bestridas, att den föreslagna tjänst-

göringsskyldigheten måste anses vara så pass omfattande, att kårens rekrytering vid strängare pensionsbestämmelser möjligen kunde äventyras.

Med hänsyn till de väsentligt skärpta fordringar i avseende å utbildning och tjänstgöring, som enligt den nya organisationen komma att ställas på väg- och vattenbyggnadskårens officerare, är det tydligt, att dessa böra komma i åtnjutande av häremot svarande ekonomiska förmåner. Därest så icke bleve fallet, komme säkerligen, såsom kårchefen jämväl framhållit, stora svårigheter att möta för kårens behöriga rekrytering. De förmåner, som de sakkunniga föreslagit skola komma väg- och vattenbyggnadskårens officerare till del, nämligen ekiperingshjälp vid konstituering till fänrik, avlöning under militär tjänstgöring i fred samt pension vid uppnådd viss ålder, synas mig fullt berättigade och giva mig icke anledning till någon erinran av principiell innebörd.

Departements-
chefen.

Vad ekiperingshjälpen beträffar, hava de sakkunniga föreslagit, att denna bestämmes till 500 kronor. Då detta belopp är detsamma, som utgår till officer, som erhåller sin första officersanställning i reserven, torde däremot icke vara något att erinra.

Beträffande avlöningsförmånerna under militär tjänstgöring i fred hava de sakkunniga ansett dessa böra utgå enligt samma grunder, som gälla i fråga om arméns reserver av befäl och civilmilitär personal. Officer vid väg- och vattenbyggnadskåren skulle alltså under dylik tjänstgöring åtnjuta lön och dagavlöning samt dagtraktamente, där sådant utgår, med samma belopp, som arméns fast anställda personal av motsvarande grader i lägre löneklassen inom graden vid liknande tjänstgöringstillfällen äger åtnjuta. Chefen för väg- och vattenbyggnadskåren har för sin del ansett, att berörda avlöningsförmåner böra beräknas icke efter den lägre utan efter den högre löneklassen inom graden. Av skäl, som arméförvaltningens civila departement anført, anser jag mig emellertid böra i förevarande hänseende ansluta mig till de sakkunnigas förslag. I enlighet med vad civila departementet föreslagit, torde bestämmelserna rörande avlöningsförmånerna vid militär tjänstgöring under fred böra avfattas så, att de blott avse fredstjänstgöring av fast anställda officerare eller felande tjänstgöring av officerare i reserven, som önska vinna återinträde såsom fast anställda vid kåren.

I enlighet med vad arméförvaltningens civila departement föreslagit, torde i den blivande instruktionen böra införas bestämmelser om rese- och traktamentsersättning för inställelse till eller återfärd från tjänst-

göring, i huvudsaklig överensstämmelse med vad därom stadgas i förordningen den 5 november 1915 angående arméns reservstater. Likaledes torde, på sätt civila departementet hemställt, uti den blivande instruktionen böra föreskrivas, att vad i instruktionen stadgas angående avlöning åt officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren icke äger tillämpning i de fall, då dessa äga rätt till avlöning enligt krigsavlöningsreglementet.

För rätten att vid avgång från fast anställning komma i åtnjutande av pension bör givetvis, i likhet med vad som stadgas i gällande förordning angående arméns reserver av befäl och civilmilitär personal, fordras att hava i vederbörlig ordning fullgjort föreskriven tjänstgörings-skyldighet i fred. Detta synes jämväl hava varit av de sakkunniga avsett, ehuru det icke kommit till klart uttryck i § 14 av det framlagda instruktionsförslaget. Detta torde därför i enlighet med vad arméförvaltningens civila departement ifrågasatt böra i förevarande hänseende omarbetas till närmare överensstämmelse med reservbefälsförordningen.

Mot de föreslagna pensionsbeloppens storlek, eller 500 kronor för regementsofficer och 300 kronor för kompaniofficer, har jag icke något att erinra, likasom ej heller mot den föreslagna pensionsåldern eller 55 år för regementsofficer och 50 år för kompaniofficer. I enlighet med vad kårchefen föreslagit, bör fast anställd officer, som innehar ordinarie befattning i eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, komma i åtnjutande av stadgad pension vid samma levnadsålder, som övriga officerare, ehuru han först vid högre ålder avgår från kåren. Detta torde jämväl hava varit de sakkunnigas mening.

Vad de sakkunniga föreslagit i avseende å skyldighet för officer, som avgår med pension, att inträda och viss tid kvarstå i reserven ävensom beträffande pension åt officer, vilken under militärtjänstgöring ådragit sig skada eller sjukdom, som gör honom oförmögen till vidare sådan tjänstgöring, giver mig icke anledning till någon erinran.

I enlighet med vad arméförvaltningens civila departement föreslagit, torde i den blivande instruktionen böra föreskrivas, dels att i fråga om officersaspiranternas utbildning skola gälla de särskilda bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar, dels ock att ifrågavarande aspiranter skola, i likhet med övriga officersaspiranter, anses likställda med värnpliktiga studenter.

Övergångsbestämmelser.

(Instruktionsförslaget § 16.)

Beträffande övergången till den föreslagna nya organisationen hava de sakkunniga framhållit, att det låge i öppen dag, att de, vilka vid de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande avsåge att vinna inträde i väg- och vattenbyggnadskåren och vilka redan hade fullgjort förut därför gällande fordringar, icke rimligen kunde förbindas att underkasta sig de nya bestämmelserna rörande den militära utbildningen. Likaså vore det tydligt, att officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren, vilka vunnit sina tjänsteställningar före ikraftträdandet av de föreslagna bestämmelserna, icke kunde mot sin vilja åläggas fullgörandet av den fortsatta militärtjänstgöringen i fred. De sakkunniga höllo dock före, att den fortsatta militärtjänstgöringen i fred för dessa officerare borde vara villkoret för befordran och för pensions erhållande.

Beträffande de nuvarande elever vid tekniska högskolan, vilka redan fullgjort för inträde i väg- och vattenbyggnadskåren hittills gällande bestämmelser i militärt avseende, syntes det emellertid vara skäligt och ur militär synpunkt synnerligen önskvärt, att de såsom villkor för befordran — förutom fullgörandet av den fortsatta militärtjänstgöringen i fred — efter genomgången kurs vid högskolan kompletterade sin militära utbildning med den av de sakkunniga föreslagna militära kursen å tre månader i krigsbyggnadskonst, förbindelseteknik samt etapporganisation.

I enlighet med nu angivna synpunkter hade de sakkunniga avfattat sitt förslag till övergångsbestämmelser.

Arméförvaltningens civila departement har, i likhet med de sakkunniga, ansett, att de vid väg- och vattenbyggnadskåren nu anställda officerarna, vilka icke mottagit sina anställningar med skyldighet att fullgöra någon militär tjänstgöring i fred, givetvis icke kunde åläggas att efter den nya organisationens ikraftträdande fullgöra sådan tjänstgöring efter de nya bestämmelserna. Å andra sidan vore det för fyllandet av personalens uppgift i krig av vikt, att ett icke alltför obetydligt antal av de nuvarande officerarna genom erhållande av vissa förmåner frivilligt inginge på de nya tjänstgöringsbestämmelserna. De sakkunniga hade för detta ändamål tänkt sig, att alla nuvarande officerare i kåren skulle genom att fullgöra den för befordran till olika grader enligt instruktionsförslaget uppställda tjänstgöringsskyldigheten i fred, kunna få övergå till fast anställda officerare vid kåren med den i för-

De sakkunnigas förslag.

Arméförvaltningens civila departements yttrande.

slaget upptagna pensionsrätten. Följden härav skulle bland annat bliva, att en 52-årig major efter fullgörandet av endast en fältövning om 10 dagar skulle vid 55 års ålder såsom sådan bliva berättigad till en årlig pension av 500 kronor eller att en 48-årig kapten, vilken icke avsåge att vinna befordran, efter att hava fullgjort en tjänstgöringsomgång av 35 dagar (eventuellt en fältövning om 10 dagar) vid 50 års ålder skulle äga rätt till årlig pension av 300 kronor. Då departementet ansåge, att en så kort tjänstgöring icke borde betinga så avsevärda förmåner, samt därtill komme, att de betydliga ekonomiska uppoffringar, som för statsverket skulle uppkomma genom en så omfattande pensionering av nuvarande personal, som skulle följa av en tillämpning av § 16 mom. 1 i instruktionsförslaget, icke kunde anses uppvägda av de fördelar för krigsberedskapen, som skulle vinnas genom att vissa nuvarande officerare åtog sig nämnda korta fredstjänstgöring, föresloge departementet, att övergångsbestämmelsen i fråga helt omarbetades. Såsom riktlinjer för en sådan omarbetning ville departementet framhålla, om icke såsom villkor för nuvarande personals övergång till befattningar såsom fast anställda officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren med därmed förenad pensionsrätt lämpligen borde stadgas, *dels* att löjtnant fullgjorde två omgångar trupptjänstgöring om 35 dagar och sedermera efter skedd befordran till kapten samtliga de tjänstgöringsomgångar, som enligt instruktionsförslaget åläge sådan beställningshavare, *dels* att kapten fullgjorde minst två dylika trupptjänstomgångar och två fältövningsomgångar, en om 20 och en om 10 dagar, med skyldighet därjämte att, därest befordran därefter vunnes till major, fullgöra sådan officer enligt förslaget åliggande fältövningsomgångar, *dels* ock slutligen att såväl de till kåren vid övergången till den nya organisationen hörande officerare av löjtnants eller kaptens grad, vilka icke inom stadgad tid förklarade sig villiga att övergå såsom fast anställda officerare vid kåren, som ock nuvarande officerare i högre grader skulle överföras till kårens reserv. Vid godkännande av sistnämnda bestämmelse syntes emellertid särskild föreskrift böra lämnas om viss övergångstid, under vilken hinder icke skulle möta för att i omförmälda befattningar i eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppehöles av officerare i kårens reserv.

Departements-
chefen.

Då de föreslagna nya bestämmelserna givetvis icke utan vidare bliva tillämpliga på de nuvarande officerarna vid väg- och vattenbyggnadskåren, men det å andra sidan är önskvärt, att dessa, i den mån de besitta full tjänstbarhet, ingå på den nya organisationen, torde närmare bestämmelser rörande villkoren härför böra meddelas. Dessa villkor synas

böra så avfattas, att å ena sidan den nuvarande tjänstedugliga personalen finner det med sin fördel förenligt att övergå till fast anställning vid kåren med därmed förenad pensionsrätt, och å andra sidan statsverket därigenom icke åsamkas större kostnader, än som kunna anses vara med hänsyn till krigsberedskapens tillgodoseende fullt motiverade. Då, såsom arméförvaltningens civila departement framhållit, de av de sakkunniga föreslagna övergångsbestämmelserna icke i tillräcklig grad synas tillgodose sistnämnda synpunkt, torde desamma böra omarbetas i den riktning departementet föreslagit. Härvid synes jämväl böra tagas i övervägande, huruvida särskilda bestämmelser kunna finnas erforderliga med avseende å befattningshavare i eller under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Vad de sakkunniga föreslagit rörande villkoren för erhållande av fast anställning såsom underlöjtnant eller löjtnant vid kåren under övergångstiden giver mig icke anledning till någon erinran.

Kostnaderna.

Beträffande kostnaderna för den föreslagna omorganisationen av väg- och vattenbyggnadskåren hava de sakkunniga icke yttrat sig i vidare mån än att de, med hänsyn till att arbetet vid kårens expedition komme att väsentligt ökas, funne skäligt, att en årlig summa ansloges till expenser och arvoden för den personal, vilken komme att bliva sysselsatt vid expeditionen.

De sakkunniga.

I anslutning till vad de sakkunniga i förenämnda hänseende uttalat, har chefen för väg- och vattenbyggnadskåren hemställt, att, i sammanhang med avlåtande av proposition till riksdagen om kårens omorganisation, måtte för berörda ändamål äskas ett årligt anslag av 9,000 kronor, därav förslagsvis 6,000 kronor till arvoden åt den personal, som komme att bliva sysselsatt vid kårens expedition och återstoden till expenser.

Chefen för väg- och vattenbyggnadskåren.

Arméförvaltningens civila departement, som ansett sig böra taga under övervägande, om de kostnader, som bleve en följd av det föreliggande organisationsförslagets genomförande, skulle kunna upptagas till utgående från något av de nuvarande anslagen under fjärde huvudtiteln, hade därvid särskilt undersökt, om anslaget till avlöning och rekrytering m. m. och anslaget till arméns personal över stat lämpligen skulle kunna ifrågakomma. Mot användningen av förstnämnda anslag syntes den invändningen kunna göras, att då en väsentlig del av utgif-

Arméförvaltningens civila departement.

terna för väg- och vattenbyggnadskårens personal föranleddes av dess pensionering efter erhållet avsked och, såsom förut antytts, kostnader även komme att erfordras för expenser vid kårexpeditionen, men avlöningsanslaget eljest endast upptoge förmåner till i tjänst varande personal, ifrågavarande kostnader icke lämpligen borde upptagas under förevarande anslag. Då anslaget till arméns personal över stat toges i anspråk för löner, dagavlönning, dagtraktamenten och pensioner eller enahanda förmåner, som enligt förslaget skulle utgå till väg- och vattenbyggnadskårens officerare, förefunnes visserligen ett starkt skäl att under detta anslag, som i allt fall inom den närmaste tiden torde på grund av personalökning behöva väsentligen höjas, beräkna erforderligt belopp. En dylik åtgärd ansåge departementet sig emellertid ej böra förorda, då de fast anställda väg- och vattenbyggnadsofficerarna icke skulle tillhöra arméns reserver och kostnaderna för väg- och vattenbyggnadskårens expedition därifrån icke lämpligen kunde utgå. På grund härav ansåge sig departementet böra föreslå, att för ändamålet å riksstaten uppfördes ett nytt anslag under rubrik: »Avlöning av fast anställda officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren m. m.»

Detta anslag, som borde erhålla förslagsanslags natur, syntes, intill dess erfarenheten gäve närmare ledning för dess beräkande, kunna approximativt beräknas på följande sätt:

I första hand borde under anslaget upptagas, enligt på olika titlar specificerad stat, om vars omfattande det ej torde ankomma på departementet att avgiva förslag, de medel å kronor 9,000: — eller annat belopp, som kunde anses behöfligt för expenser och arvoden å kårexpeditionen.

Härtill komme:

Löner, under förutsättning att av kårens officerare, vilka av de sakkunniga beräknats till 205, en tredjedel eller 70 årligen tjänstgjorde i medeltal under 25 dagar mot åtnjutande likaledes i medeltal av kaptens av andra klassen lön ($70 \times 25 \times$ kr. 6: 60 =)	»	11,550: —
Dagavlönning, på samma sätt beräknad ($70 \times 25 \times$ kr. 4: — =)	»	7,000: —
Rese- och traktamentsersättning, upptagen förslagsvis efter 40 kr. för officer (70×40 =)	»	2,800: —
Pensioner, förslagsvis	»	5,650: —

Summa kronor 36,000: —

Hela anslaget borde i enlighet härmed upptagas till 36,000 kronor. I den mån lön- eller pensionstagarnas antal komme att ökas, syntes emellertid detta belopp framdeles behöva höjas.

Bifölles departementets förslag angående sättet för kostnadernas uppförande i riksstaten, borde vid instruktionens slutliga avfattning, i likhet med de bestämmelser, som återfunnes i § 25 av reservbefälsförordningen och § 23 i reservstatsförordningen, i instruktionen införas ett stadgande, att enligt densamma utgående avlönings- och pensionsbelopp skulle utgå av det ifrågasatta nya anslaget.

Beträffande kostnaderna för den ifrågasatta nya organisationen ville departementet vidare framhålla, att då aspiranterna vid väg- och vattenbyggnadskåren, vilka såsom sådana avsåges att vara likställda med värnpliktiga, enligt förslaget skulle för genomgående av officerskurs fullgöra en icke obetydligt längre tjänstgöringstid än som i allmänhet fordrades av värnpliktiga studenter, värnpliktsanslaget och vederbörande underhållsanslag borde ökas med de belopp, som svarade mot den sålunda ökade tjänstgöringstiden.

Anordnandet av ifrågavarande officerskurs komme slutligen att under staten för krigsskolan kräva ökade anslag till lärarlöner och undervisningsmateriel, för förläggningskostnader och dylikt.

Sedan inspektören för militärläroverken anbefallts att, efter chefens för krigsskolan hörande, inkomma med yttrande angående de ökade kostnader under anslaget till krigsskolan, som komme att föranledas därav, att i enlighet med de sakkunnigas förslag en särskild officerskurs för aspiranter vid väg- och vattenbyggnadskåren komme att vid krigsskolan anordnas, har inspektören för militärläroverken med skrivelse den 27 juli 1916 överlämnat ett av chefen för krigsskolan den 21 i samma månad avgivet yttrande i ämnet, däruti inspektören förklarar sig instämma.

I nämnda yttrande har chefen för krigsskolan anfört, att då de sakkunnigas betänkande icke lämnade någon hållpunkt för bedömande huru stor den avsedda aspirantkursen vore avsedd att bliva, det vore mycket svårt för att ej säga omöjligt att verkställa ens något så när exakta beräkningar om kostnaderna för en kurs, enär det på dennas storlek bleve beroende, huruvida en ökning av den för 150-manskurs beräknade befäls- och lärarpersonal bleve nödvändig. Skulle emellertid den ifrågasatta aspirantkursen icke bliva större, än att officerskursen i sin helhet icke komme att överstiga 160 man, syntes undervisningen och utbildningen kunna försiggå utan annan ökning i befäls- och lärarpersonalen än att ytterligare en biträdande lärare i krigskonst anställdes

Inspektören
för militär-
läroverken
och chefen
för krigs-
skolan.

utöver de tre, som i 1916 års statsverksproposition angivits såsom tillräckliga för 150 man. Därjämte måste logementsuppassarnas antal ökas med en.

Beträffande kostnaderna i övrigt syntes den enda beräkning, som nu kunde göras, vara att uträkna de ungefärliga kostnaderna för *en* kadett vid officerskursen under tiden från början av en kurs till och med den 25 augusti, vilken dag de sakkunniga föreslagit som avslutning för kursen, samt att därvid inräkna i dagskostnaden samtliga utgifter av såväl stats- som elevmedel. Utginge man från denna beräkningsgrund, funne man, att utgifterna å elevmedlen uppginge till 3 kronor 40 öre för dag. Utgifterna å statsmedlen uppginge, om man fördelade de i krigsskolans stat under titel omkostnader upptagna medlen på varje kadett, till 327 kronor för kadett och kurs, vilket gjorde en dagskostnad av 85 öre. Sammanlagda dagskostnaden för kadett uppginge således till 4 kronor 25 öre. Den föreslagna kursen för väg- och vattenbyggnadskårens aspiranter (den 17 oktober ena året—den 25 augusti andra året) uppginge till 313 dagar. Med en dagskostnad av 4 kronor 25 öre skulle således kostnaderna för denna uppgå till 1,330 kronor 25 öre.

För varje aspirant av väg- och vattenbyggnadskårens föreslagna kurs vid krigsskolan hade man alltså att räkna en kostnad av 1,330 kronor 25 öre, vilken summa med hänsyn till eventuella prisstegringar för mat m. m. syntes böra höjas till 1,400 kronor. För kursen i sin helhet tillkomme arvode för en biträdande lärare i krigskonst, 500 kronor, samt avlöning för en logementsuppassare, för närvarande beräknad till 2 kronor 35 för dag eller för år 857 kronor 75 öre.

Departements-
chefen.

Antalet officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren efter genomförd omorganisation har av de sakkunniga beräknats till 205. Då emellertid kårens storlek kommer att bliva beroende av anslutningen till densamma, kunna de årliga kostnaderna för kåren givetvis icke för närvarande exakt angivas. I avvaktan på närmare erfarenheter har arméförvaltningens civila departement beräknat kostnaderna för kårens expedition ävensom utgifterna för avlöning, rese- och traktamentsersättningar samt pensioner till förslagsvis 36,000 kronor. Mot denna beräkning har jag icke annat att erinra, än att i densamma icke upptagits något belopp för bestridande av kostnaderna för ekiperingshjälp åt fänrikar. Då emellertid sådan icke kommer att utbetalas förr än tidigast i slutet av år 1919, torde hänsyn härtill icke behöva tagas vid beräklandet av medelsbehovet för år 1918. I enlighet med vad civila departementet

föreslagit, torde nyssnämnda belopp böra å riksstaten uppföras såsom ett nytt ordinarie anslag av förslagsanslags natur.

Beträffande den ökning av anslaget till krigsskolan, värnpliktsanslaget och vederbörande underhållsanslag, vilken kommer att bliva en följd av den nya organisationen, är jag icke i tillfälle att nu framlägga några exakta beräkningar. Då emellertid de föreslagna utbildningsbestämmelserna kunna vinna tillämpning tidigast å aspiranter, tillhörande den kontingent värnpliktiga studenter, som instundande sommar påbörja första värnpliktstjänstgöringen, erfordras icke någon höjning av värnpliktsanslaget och underhållsanslagen för år 1918. Däremot kan den nya organisationen komma att under nämnda år medföra ökade kostnader för krigsskolan, därest aspiranterna på hösten påbörja sin officerskurs därstädes. Någon höjning av anslaget till krigsskolan torde dock icke av denna anledning nu böra ifrågasättas, utan synas de ökade kostnaderna lämpligen kunna, såsom i liknande fall förut skett, bestridas av under Kungl. Maj:ts disposition stående medel.

På grund av vad jag sålunda anfört och under erinran, att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkten 18) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren, tillsvidare under fjärde huvudtiteln för ändamålet beräkna ett ordinarie förslagsanslag av 36,000 kronor, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att, med godkännande av ovan angivna grunder för omorganisation av väg- och vattenbyggnadskåren, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 36,000 kronor, benämnt »Väg- och vattenbyggnadskåren, förslagsanslag».

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Harald Wiens.

De sakkunnigas förslag
till
Kungl. Maj:ts nådiga instruktion
för
Väg- och vattenbyggnadskåren.

A. Väg- och vattenbyggnadskårens uppgift och organisation.

§ 1.

Kårens uppgift.

1. Kårens uppgift är att, på sätt denna instruktion närmare stadgar, *dels* i krig såväl som under fred stå till förfogande för ingenjööfficerstjänstgöring vid hären och marinen,

dels tillhandagå väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i den befattning med allmänna arbeten, som enligt gällande instruktion tillkommer styrelsen.

2. För att fylla denna uppgift skall kåren bestå av officerare med sådan teknisk och militär utbildning, att de äro kompetenta,

dels att vid behov i krig såväl som under fred deltaga i teknisk planläggning av och utöva befäl vid utförandet av för krigsmakten erforderliga förbindelse- och befästningsarbeten m. m.,

dels att bekläda civila befattningar vid förvaltningen av statens allmänna arbeten, vartill de vid i övrigt lika förtjänst och skicklighet böra äga företräde framför andra medsökande.

§ 2.

Kårens ställning inom krigsmakten.

Kårens officerare äro krigsmän och tillhöra såsom sådana hären samt äro underkastade strafflag för krigsmakten, på sätt nämnda lag närmare stadgar.

§ 3.

Chef och kårexpedition.

1. Befäl över kåren utövas av *översten och chefen för väg- och vattenbyggnadskåren*, som för ärendenas handläggning har till sitt förfogande *väg- och vattenbyggnadskårens expedition*.

2. Vid kårexpeditionen tjänstgöra:

- a) en regementsofficer såsom föredragande och chef för väg- och vattenbyggnadskårens expedition,
- b) erforderligt antal kompaniofficerare såsom biträdande å expeditionen.

§ 4.

Personal.

Med hänsyn till förfogbarheten indelas kårens personal i *fast anställda officerare* och *officerare i kårens reserv*.

Personalens fördelning till den ena eller andra av dessa grupper ävensom förändring i denna fördelning bestämmes av Konungen på förslag av kårchefen, i enlighet med vad i §§ 5 och 6 i denna instruktion närmare är stadgat.

§ 5.

Fast anställda officerare.

Fast anställda officerare vid kåren äro de, som stå till omedelbart förfogande för militär krigstjänstgöring och utgöras av:

1. *Översten och chefen för väg- och vattenbyggnadskåren, tillika chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.*
2. *Två regementsofficerare, tillika ledamöter i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, den ene därjämte chef för kårens expedition.*
3. *sex regementsofficerare, tillika distriktschefer hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.*
4. *ett antal officerare av olika grader, stående till förfogande för ingenjööfficers-tjänstgöring vid krigsmakten i enlighet med i kommandoväg utfärdade särskilda bestämmelser.*

§ 6.

Väg- och vattenbyggnadskårens reserv.

1. Officerare i väg- och vattenbyggnadskårens reserv utgöras av dels officerare, som avgått med pension från fast anställning vid kåren, dels i kåren kvarstående officerare, vilka icke stå till omedelbart förfogande för militär krigstjänstgöring.

2. Officer, som avgått med pension från fast anställning vid kåren är skyldig att kvarstå i kårens reserv, om han är regementsofficer till fyllda 60 års ålder, och om han är kompaniofficer till fyllda 55 års ålder.

3. Till väg- och vattenbyggnadskårens reserv överföras de av kårens officerare, vilka på grund av innehavande civila befattningar icke stå till omedelbart förfogande för militär krigstjänstgöring.

4. Sådan officer, som i föregående moment omnämnas, kan föreslås till förnyad fast anställning vid kåren, därest han på grund av ändrad civil befattning befinnes oförhindrad att stå till omedelbart förfogande för militär krigstjänstgöring och fullgjort den militära fredstjänstgöring, som i denna instruktion närmare stadgas, samt därest han ej överskridit stadgade åldersgränser.

5. Officer, som enligt föregående moment vinner förnyad fast anställning vid kåren, återinträder i den rätt till pension, som i § 14 i denna instruktion här nedan omförmäles.

B. Allmänna bestämmelser rörande väg- och vattenbyggnadskårens beställningar.

§ 7.

Befälsrätt.

Översten och chefen för väg- och vattenbyggnadskåren har över kårens personal regementschefs makt och myndighet. I dessa avseenden ställer han sig i tillämpliga delar till efterrättelse, vad för sådan chef är föreskrivet.

§ 8.

Tjänsteåligganden.

1. *Chefen för väg- och vattenbyggnadskåren åligger:*

a) att, i vad på honom beror, tillse det väg- och vattenbyggnadskåren fyller sin uppgift, och att kårens personal är förtrogen med sina åligganden i fred och krig;

b) att med uppmärksamhet följa väg- och vattenbyggnadsväsendets utveckling och i mån av befogendet anbefalla de åtgärder, som han rörande väg- och vattenbyggnadsväsendet finner behövliga, ävensom göra de framställningar, som i dessa hänseenden kunna erfordras,

c) att enligt erhållna uppdrag för härens och marinens räkning föranstalta om uppgörande eller teknisk granskning av planer för anläggning av järnvägar, vägar, broar, farleder och andra för försvarsväsendets behov erforderliga väg- och vattenbyggnadsarbeten,

d) att förvärva sig erforderlig kännedom om kårofficerarnas duglighet och deras lämplighet för olika kommanderingar,

e) att tillhandahålla vederbörande militära myndigheter alla för försvarsväsendets behov erforderliga, i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förvar eller i kårens arkiv befintliga planer och handlingar rörande landets allmänna arbeten,

f) att vid uppgörande av förslag till militära kommanderingar ur kåren beakta, att minsta möjliga rubbningar och olägenheter vållas personalens civila befattningar.

2. *En var av kårens officerare åligger:*

a) att hålla kårexpeditionen underrättad om gällande post- och telegrafadress,

b) att till sagda expedition vart tredje år insända förutom den i tjänstgöringsreglementet för armén föreskrivna tjänsteförteckningen jämväl uppgift rörande sin civila verksamhet.

3. *En var av kårens fast anställda officerare åligger:*

a) att, förutom i § 5 i denna instruktion omförmäld krigstjänstgöringsskyldighet, tjänstgöra, då värnpliktiga inkallas till rikets försvar, ändock att inkallelsen icke avser mobilisering, samt då beväring hastigt inkallas till repetitionsövning;

b) att fullgöra den militära fredstjänstgöring, som i denna instruktion närmare stadgas.

C. Anställning och befordran vid samt avsked från väg- och vattenbyggnadskåren.

§ 9.

Anställning och befordran vid väg- och vattenbyggnadskåren.

1. *Officersaspirant* antages av kårchefen. För att bli antagen till officersaspirant vid väg- och vattenbyggnadskåren erfordras att fylla de fordringar, som äro stadgade för arméns övriga officersaspiranter.

2. *Fänrik* konstitueras av kårchefen. För sådan konstituering erfordras: att hava erhållit avgångsbetyg från krigsskolans officerskurs enligt för väg- och vattenbyggnadskåren utfärdade bestämmelser och i slutbetyg erhållit för uppförande »mycket gott» och »gott» samt för lämplighet »lämplig».

3. *Officerare* vid kåren utnämns av Konungen på förslag av chefen för kåren. För att bli föreslagen till *underlöjtnant* vid kåren erfordras:

att hava genomgått den fyraåriga lärokursen i fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan och därifrån erhållit fullständigt avgångsbetyg samt

att som fänrik hava fullgjort minst en repetitionsövning å 35 dagar.

För att bli föreslagen till *löjtnant* vid kåren erfordras:

att senast under andra året efter tekniska högskolans avslutande hava genomgått en militärkurs å tre månader, omfattande befästningskonst, militär förbindelse-teknik samt etapporganisation,

att som underlöjtnant hava fullgjort minst en trupptjänstgöring å 35 dagar, vilken må förläggas till första eller tredje året efter utnämningen till underlöjtnant, samt

att hava tjänstgjort minst två år vid något allmänt arbete.

För att bli föreslagen till *kapten* vid kåren erfordras:

att hava fullgjort trupptjänstgöring som löjtnant vid kåren minst två gånger under 35 dagar vardera samt

att som löjtnant hava tjänstgjort minst fyra år vid något allmänt arbete och därvid ådagalagt egenskaper, som erfordras för ledningen av större arbetsföretag.

För att bli föreslagen till *regementsofficer* vid kåren erfordras:

att under första året efter utnämningen till kapten hava fullgjort en trupptjänstgöring å 35 dagar samt senast fyra år därefter en fältövning om 20 dagar och därefter minst vart fjärde år en dylik om 10 dagar samt i övrigt hava ådagalagt framstående egenskaper.

§ 10.

Avsked.

1. Fast anställd officer vid väg- och vattenbyggnadskåren är skyldig att avgå från fast anställning vid kåren:

a) vid 67 års ålder, om han är ordinarie innehavare av tjänst i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen;

b) vid 55 års ålder, om han är regementsofficer och icke innefattas under a) i detta moment;

c) vid 50 års ålder, om han är kompaniofficer och icke innefattas under a) i detta moment.

2. Utan ansökan avföres från kåren:

a) fänrik, som icke inom sex år efter sitt konstituerande till fänrik fullgjort för befordran till underlöjtnant stadgade villkor;

b) underlöjtnant, vilken icke inom fyra år efter sin utnämning till underlöjtnant fullgjort för utnämning till löjtnant stadgade villkor;

c) en var officer, vilken till följd av olycksfall i tjänsten eller eljest till följd av skada genom sjukdom befinnes för framtiden oförmögen till tjänstgöring, dock att beträffande officer, som är innehavare av ordinarie tjänst i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i detta avseende endast gäller vad angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 är stadgat.

D. Avlönings- och pensionsförmåner m. m.

§ 11.

Avlöningsförmåner vid militär tjänstgöring under fred.

Kårens officerare åtnjuta vid militär tjänstgöring i fred lön och dagavlönning samt dagtraktamente med samma belopp, som arméns på stat anställda personal av motsvarande grader i lägre löneklassen inom graden vid liknande tjänstgöringstillfällen äger åtnjuta. Lön beräknas för dag med $\frac{1}{365}$ av årsbeloppet.

§ 12.

Ersättning för utförandet av vissa uppdrag för krigsmaktens räkning under fred.

Då officer vid väg- och vattenbyggnadskåren av kårchefen anmodas att under andra förhållanden än som i föregående § avses för försvarsväsendets räkning verkställa förrättning, avseende uppgörande av arbetsplan för sådant allmänt arbete, som omförmäles i gällande »taxa på arvode för förrättningar, som verkställas av tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten», äger han åtnjuta ersättning efter nämnda taxa.

§ 13.

Ekiperingshjälp.

Fänrik erhåller vid sin konstituering ekiperingshjälp med 500 kronor, vilken dock ej må utbetalas, med mindre än att kårchefen förvissat sig om, att föreskrivna persedlar blivit behörigen anskaffade.

§ 14.

Pension.

Pension tilldelas fast anställd regementsofficer efter uppnådd 55 års ålder och fast anställd kompaniofficer efter uppnådd 50 års ålder, utgående för regementsofficer

med 500 kronor och för kompaniofficer med 300 kronor, med skyldighet för de pensionstagande att kvarstå i kårens reserv på sätt i § 6, mom. 2, i denna instruktion stadgas.

Officer, vilken i och för den militära tjänsten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gör honom oförmögen till vidare militär tjänstgöring, äger att komma i åtnjutande av här ovan angiven pension, ändock att han icke uppnått för dennas erhållande stadgad ålder.

§ 15.

Förlust av rätt till pension.

Den, som genom laga kraftvunnen dom blivit från sin befattning vid väg- och vattenbyggnadskåren skild, så ock den, som före stadgad ålder avgår från fast anställning vid kåren, har förlorat sin rätt till pension.

E. Övergångsbestämmelser.

§ 16.

1. De, vilka innan denna instruktion vunnit laga kraft, påbörjat eller avslutat för inträde i väg- och vattenbyggnadskåren stadgade militära kurser, eller vilka redan äro utnämnda till officerare i kåren, äro icke underkastade denna instruktions bestämmelser beträffande militär fredstjänstgöring, med mindre än att de inom föreskriven tid därtill förklarar sig villiga. Den i § 9 i denna instruktion omförmälda fredstjänstgöringen utgör dock villkor för vidare befordran inom kåren samt för rätt till pension, dock att i fråga om befordran från kapten till regementsofficer befrielse från trupptjänstgöringen å 35 dagar må kunna vinnas efter Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall.

2. Civilingenjör, vilken genomgått den fyraåriga lärokursen i fackskolan för väg- och vattenbyggnadskonst vid tekniska högskolan och därifrån erhållit fullständigt avgångsbetyg samt fullgjort enligt äldre bestämmelser fastställda militära fordringar för inträde i kåren, må föreslås till *underlöjtnant* vid kåren.

3. Aspirant till väg- och vattenbyggnadskåren, vilken fullgjort de i näst föregående moment omförmälda villkor ävensom tjänstgjort minst två år vid något allmänt arbete, må föreslås till *löjtnant* vid kåren.

Denna förordning träder *genast* i kraft, och varda härmed upphävda det för väg- och vattenbyggnadskåren avgivna nådiga reglementet av den 22 december 1851 samt de för kåren meddelade bestämmelser genom nådiga brev den 12 juni 1885, 19 oktober 1894, 6 april 1900 samt 9 februari 1906.